

Anpwazonnman ak Plon é Timoun Ou

- Asiré'w timoun ou pa molen sou anyen ki gen penti abaz plon, tankou rébò fénèt ki pentiré, bëso, oswa pak pou timoun.
- Pa boulé bwa ki pentiré. Li ka gen plon.

4. Pa rétiré penti abaz plon pou kont ou

Gen fanmi ki té anpwazonnen lè yo graté oswa sablé penti abaz plon paské aktivité sa yo kréyé yon gwo kantité pousyè plon. Pousyè plon ki sòti nan réparasyon oswa rénovasyon ansyen biling yo ka rété nan yon biling lontan aprè yo fini travay la. Penti ki chofé yo ka dégajé plon nan lè a. Lè yo fè rénovasyon ak réparasyon lakay ou, asiré'w konpayi an sètifyé épi travayé yo résévwva fòmasyon pou yo swiv pratik travay san danjé ak plon. Pa éséyé rétiré penti abaz plon pou kont ou.

Si kay ou té konstwi anvan 1978, fè tésté prezans plon nan kay la, épi aprann danjé plon ki ka genyen. Réparé nenpòt danjé ou kapab rankontré. Ou ka tchéké kay ou nan youn oswa dé fason sa yo:

- Yon enspéksyon penti a — Sa ap di'w nivo plon an nan chak diféran kalité sifas ki pentiré lakay ou, men li pa di w si penti a sé yon danjé oswa kijan pou rézoud li. Sa apwoprié patikilyèman lè'w ap achté yon kay oswa si'w ap siyen yon kontra lwayé, anvan ou fè rénovasyon, épi pou édè'w détèminé kijan pou'w kenbe kay ou pwotéjé kont plon.
- Yon évalyasyon risk — Yon ankèt sou plas ki détèminé prezans, kalité, gravité, ak anplasman danjé yo nan penti abaz plon yo (ki inkli danjé ki asosyé ak plon nan penti, pousyè, é tè) épi yo pwopozé fason yo sijéré pou kontwolé é diminyé danjé yo.

Sansibilizasyon ak plon é timoun ou yo

Gen apéprè démi milyon timoun Ozetazini ki gen laj 1-5 an ki gen yon nivo plon nan san ki pi wo pasé 3.5 mikrogram pou chak désilit ($\mu\text{g}/\text{dL}$), nivo référans plon nan san ak lè CDC rékòmandé pou pran aksyon santé publik yo. Ou ka gen plon ozalantou biling ou san w pa konnen sa paské ou pa ka wè'l, ni gouté, oswa pran sant li. Ou ka gen plon nan pousyè, penti, oswa tè anndan é ozalantou kay ou, oswa nan dlo wap bwè oswa manjé wap konsomé. Paské li pa dékonpozé natirèlman, plon ka rété yon pwoblèm jiskaské li éliminé.

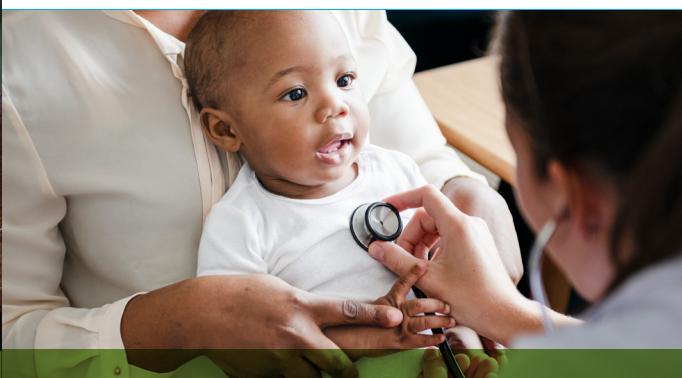
Anvan nou té konnen nan ki pwen li danjér, yo té itilizé plon nan penti, gazolin, tiyo dlo ak anpil lòt pwodwi ankò. Paské kounyé a nou konnen danjé ki genyen ak plon, jodi a penti kay yo prèské san plon, gazolin ki gen plon té éliminé pwogrésivman, é plonbri nan kay pa fèt ak matréyèl ki gen plon ankò nan péyi Etazini.

Kijan plon aféktye santé timoun ou

Efè alontèm plon an nan yon timoun ka grav. Yo enkli pwoblèm pou aprann, réta nan kwasans, ipèaktivité, pwoblèm oditif, é menm domaj nan sèvo a. Si yo kenbé yo bonè, efè sa yo ka mwens lè yo diminyé éksposizyon nan plon an é/oswa ak trétman medikal. Si ou ansent, évité éksposizyon'w ak plon. Plon ka travèsé kò'w jiska tibébé'w. Bon nouvèl la sé ké gen mézi senp ou ka fè pou pwotéjé fanmi'w.

1. Fè tésté timoun ou.

Menm timoun ki sanblé an santé ka gen yon nivo plon ki élvé. Ou pa ka di si yon timoun entoksiqué ak plon sof si w fè tésté li. Yon tès san pran sèlman 10 minit, épi rezulta yo ta dwé prè nan yon sémèn.

- Lwa fédéral égzijé pou kontraktè ki déranjé sifas ki pentiré nan kay, enstalasyon gadri, ak lékòl ki té batí anvan 1978, dwé sètifyé é swiv pratik travay espésifik yo. Yo gen obligasyon tou, pou bay pwopriyètè kay oswa lokatè yo yon kopi bwochi plon EPA a "Gid Sètifyé pou Byen Rénové san Danjé ak Plon (The Lead-Safe Certified Guide to Renovate Right)" anvan yo réparé omwen sis pyé karé sifas ki pentiré nan chanm entéryè oswa plis ké 20 pyé karé sifas ki pentiré nan pwojè déyò oswa ranplasman fénèt oswa démolisyón kay ki té batí anvan 1978.

Tout résidan yo, éspéyalman timoun ak fanm ansent, dwé kité biling lan jiskaské tout travay yo fini épi yon nétwayaj konplè fèt.

5. Pa pòté pousyè ki gen plon lakay ou.

Si'w ap travay nan konstriksyon, démolisyón oswa penti, nan batri, oswa nan yon atelyé réparasyon radyatè oswa nan izin plon, oswa si lwazi'w enpliké plon, ou ka poté plon lakay ou sou men'w oswa rad ou san'w pa konnen. Ou ka égalman ramasé plon nan tè ki sòti otou kay ou. Tè ki touprè kay la ka kontaminé ak penti abaz plon ki déyò biling nan. Tè ki sou wout oswa otowout yo ka kontaminé akòz plizyè ané gaz ki dégajé sot nan machin ak kamyon ki té itilizé gaz ki abaz plon.

- Si'w ap travay ak plon nan travay ou oswa nan lwazi'w, chanjé rad ou épi benyen anvan ou alé lakay ou.
- Ankourajé timoun ou yo pou jwé nan sab oswa éspas zèb olyé pou yo jwé nan pousyè ki kolé nan dwèt ak jwèt yo. Eséyé anpéché timoun ou yo manjé tè, épi asiré'w yo lavé men yo lè yo antré anndan.

An jénral yo rekòmandé analiz san pou:

- Timoun ki ant laj youn é dé zan.
- Timoun oswa lòt manm fanmi ki té éksposé a nivo plon ki élvé.
- Timoun ki ta dwé tésté nan kad plan dépistaj éta oswa lokal ou a.

Pou konnen ki koté pou tésté timoun ou an, rélé doktè'w oswa klinik santé lokal ou. Yo ka ékspliké rezulta tès yo, épi si lòt tès siplément nésésè.

2. Kenbé li pwòp.

Pousyè ak salté ódinè ka gen plon. Timoun yo ka valé plon oswa réspiré pousyè ki kontaminé avèk plon si yo jwé nan pousyè oswa salté épi yo mété dwèt oswa jwèt yo nan bouch yo, oswa si yo manjé san yo pa lavé men yo anvan.

- Kenbé zòn koté timoun ou yo jwé san pousyè é pwòp nan mézi posib.
- Lavé sousèt ak bibwon yo aprè yo tonbé atè. Kenbé ekstra yo disponib.
- Nétwayé planche yo, ankadréman fénèt yo, rébò fénèt yo, ak lòt sifas yo chak sémèn. Itilizé yon mòp, yon éponj, oswa yon sèvèt papyé ak dlo tyèd é yon nétwayan jénral (all-purpose cleaner). SONJE: PA JANM MELANJE PWODWI AMONYAK AK KLOWOKS ANSANM PASKE YO KA FOME YON GAZ DANJERE.
- Byen rensé éponj ak tèt mop yo aprè w fin nétwayé éspas ki sal ak pousyè yo.
- Lavé jwèt ak bète bourié yo régilyèman.
- Asiré'w timoun ou yo lavé men yo anvan yo manjé, fè ti kabicha, ak lè yo pral dòmi.

3. Diminyé risk nan penti abaz plon.

Pifò kay ki té batí anvan 1978 gen penti abaz plon. Penti sa yo ta ka sou ankadréman fénèt yo, mi yo, déyò kay ou oswa lòt sifas yo. Ti moso penti k'ap dékalé oswa dékolé yo danjré si yo manjé'l. Penti abaz plon ki nan bon éta jénralman pa yon pwoblèm éksépté koté sifas ki pentiré yo fwoté youn kont lòt épi kréyé pousyè. (Pa égzanz, lè ou louvri yon fénèt, éspas ki pentiré yo fwoté youn kont lòt.)

6. Aprann plis sou plon nan dlo pòtab.

Sous plon nan dlo pòtab ki pi plis komen yo sé kanalizasyon abaz plon, tiyo ak aparèy sanitè yo. Ou jwen kanalizasyon abaz plon pi plis nan ansyen vil yo ak nan kay ki té batí anvan 1986. Ou pa ka ni santi oswa gouté plon nan dlo potab yo. Pou konnen si gen plon nan dlo potab ou, tésté dlo'w. Sonjé ansyen kay ki gen yon pwi privé kapab genyen tou matréyèl plonbri ki gen plon.

Mézi Enpòtan Ou Ka Pran pou Rédwi Plon nan Dlo Potab

- Itilizé dlo frèt sèlman pou bwè, fè manjé é préparé lèt fòmil pou ti béké. Dlo bouyi pa rétiré plon nan dlo.
- Fleshé kanalizasyon lakay ou anvan ou bwè dlo a. Fason pou fleshé kanalizasyon lakay ou enkli ouvri tiyo a, pran yon douch, fè lésiv oswa lavé asyèt yo.
- Nétwayé griy (yo rélé'l ayératè tou) tiyo ou a régilyèman.
- Si'w itilizé yon filtè ki sètifyé pou éliminé plon, pa blyié li enstriksyon yo pou aprann ki lè pou'w chanjé katouch la. Sèvi ak yon filtè aprè dat éspirasyon'l ka fè li mwens éfikas nan éliminasyon plon.

Kontakté konpayi dlo'w pou ou détèminé si kanalizasyon ki konékté lakay ou a ak dlo prensipal la (ki rélé liy sèvis) fèt ak plon. Konpayi dlo nan zòn ou an ka bay enfòmasyon tou sou nivo plon nan sistèm dlo potab ou an.

Pou plis enfòmasyon sou plon nan dlo pòtab, tanpri kontakté Liy Asistans Dlo Potab EPA a nan epa.gov/safewaterhotline. Si'w gen lòt késyon sou prèvansyon anpwazònman ak plon, rélé 1-800-424-LEAD.

Rélé dépatman santé lokal ou a oswa konpayi dlo'w la pou'w jwenn enfòmasyon sou tès dlo'w, oswa vizité epa.gov/safewater pou'w jwenn enfòmasyon EPA genyen sou plon nan dlo potab. Kèk éta oswa sèvis publik ofri pwogram pou péyé pou tès dlo pou rézidan yo. Kontakté konpayi dlo l'éta oswa local ou pou'w aprann plis.

7. Manjé byen.

Manjé yon réjim alimantè ki ékilibré avèk anpil kalsyòm, fè é vitamín C.

- Pa séré manjé oswa likid nan vè kristal abaz plon oswa potri ki ansyen oswa enpòté pou trò long.

Anpwazonnman ak Plon é Timoun Ou

Anpwazònman ak plon sé yon pwoblèm grav pou timoun - plis timoun nan piti, plis risk la ap monté.

7 Etap pou Pwotéjé Timoun ou Kont Anpwazonnman ak Plon:

1

Fè tésté timoun ou pou anpwazònman ak plon, menm si li sanblé an santé.

2

Nétwayé planché yo, ankadréman fénèt yo, rébò fénèt yo, ak lòt sifas yo chak sémèn. Itilizé yon mòp, yon éponj, oswa yon sèvyèt papyé ak dlo tyèd ak yon nétwayan jénéral (all-purpose cleaner).

3

Asiré'w timoun ou an pa moulen anyen ki ka kouvri ak penti abaz plon.

4

Pa éseyé rétiré penti abaz plon pou kont ou. Rélè yon antrépriz ki sètifyé nan pwotéksyon kont plon.

5

Pa pòté pousyè ki gen plon lakay ou akòz travay oswa lwazi'w.

6

Fłoshé kanalizasyon kay ou anvan ou bwè dlo a. Fason pou fłoshé kanalizasyon kay ou enkli ouvri tiyo a, pran yon douch, fè lésiv oswa lavé asyèt yo.

7

Manjé yon réjim alimantè byen ékilibré ki gen anpil kalsyòm, fè, ak vitamin C. Pa séré manjé oswa likid nan vè kristal abaz plon oswa potri ki ansyen oswa enpôté pou trò long.

1-800-426-4791
epa.gov/lead

Résiklé/Résiklab — Enprimé ak lank abaz lwil véjétal sou papyé ki résiklé (minimòm 30% apré konsomatè a)

Haitian Creole - Kréyòl